

**FRAMHALDSSKÓLINN Í
VESTMANNAEYJUM**

Vor 2011

10. maí. kl 9:00 – 10,30

Dan 212

Próftími 90 mínútur

Nafn : _____ **Kennit:** _____

Kennari:

Hjálpargögn: Engin

Til athugunar: Prófið skiptist í.

Lesskilningur	Lesinn texti	25%
	Ólesinn texti	25%
Málnotkun	Málfræði og æfingar	50%

Munið að merkja öll ykkar úrlausnablöð.

Gangi ykkur vel og gleðilegt sumar

Ólesinn texti:

Lesið textann og fylgið fyrirmælum verkefnisins.

Stempelkort på skolerne skal øge effektiviteten

Skoleelever skal stemple ind på skolen. Eleverne på handelsskolerne og de tekniske skoler skal for eftertiden stemple sig ind, når de møder i skolen.

Fremover skal unge mennesker på handelsskoler og tekniske skoler vænne sig til at stemple ind og ud, sådan som fabriksarbejdere og håndværkere gør. Årsagen er, at skolerne dermed regner med at øge effektiviteten i skolerne. Skolerne sikrer også, at eleverne kommer på skolerne, sådan som reglerne påbyder dem at gøre det. Samtidig slipper lærerne for at bruge flere minutter af hver time på navneopråb.

Meningen er først at indføre det nye stempelsystem på nogle få skoler, men indenfor en periode på to år regner man med, at alle handelsskoler og tekniske skoler i Danmark vil have taget stempelsystemet i brug. På Sønderborg Handelsskole har eleverne dog allerede stemplet sig ind og ud i snart to og et halvt år.

„Vi fandt ud af, hvor meget undervisningstid der gik med at føre gammeldags protokol. Det tog fem minutter af hver eneste time, så vi indførte det her system, der til dels bygger meget på tillid til eleverne. Tilliden kommer ind i billedet, fordi skolen går ud fra, at eleverne kommer til timerne, når han eller hun er på skolen,“ siger Fred Kühl, direktør på Sønderborg Handelsskole.

Elevens ansvar

Handelsskolen i Sønderborg er tilmed ved at udvide stempelsystemet, således at eleverne kan bruge deres stempelkort som adgangskort til skolen uden for skolens åbningstid.

„Dermed vil eleverne kunne sidde og arbejde uden for skoletiden,“ siger Frede Kühl.

Fra elevside er man også forholdsvis godt tilfreds med systemet. Matias Brede Jensen, der er formand for elevorganisationen, mener, at det er unødvendigt at kontrollere, om eleverne er på skolen og går til timerne. Han siger: „Når du går på en erhvervsskole, ved du, at det er en uddannelse til noget, du skal arbejde med resten af dit liv. Det er ofte den eneste uddannelse, du får, og derfor tager eleverne på erhvervsskoler og handelsskoler deres uddannelse meget seriøst.“

Matias Brede Jensen peger dog på, at et sådant stempelsystem nemt kan omgås af elever, der måtte ønske det.

„Hvis eleverne har lyst til at pjække, vil sådan et kontrolsystem overhovedet ikke virke. Man kan bare få en kammerat til at klippe eller selv klippe og så gå hjem bagefter“.

Ikke alle lærere er dog tilfredse med det nye system. Per Rye, der er formand for skolevejledere, mener, at det er vigtigt, at der er et godt forhold mellem de voksne og eleverne på en skole. Han er bekymret for, at eleverne ikke vil tage deres ansvar alvorligt, og han mener, at det ikke fremmer kontakten mellem lærere og elever, at eleverne skal stemple sig ind og ud, både når skoledagen begynder og slutter. Per Rye er derfor skeptisk over for det nye system og vil hellere beholde det gamle system, hvor man bruger fem minutter af hver time til navneopråb. Dermed kan man bedre sikre, at eleverne overholder mødereglene, mener han.

STEMPELKORT PÅ SKOLERNE

A. Opgaver til teksten.

Sæt kryds eller svar spørgsmålene på dansk.

1. Artiklen handler om, at man nu skal til at bruge stempelkort på
 alle gymnasier og erhvervsskoler alle skoler i Danmark
 handelsskoler og erhvervsskoler folkeskolerne universiteterne.

2. Hvilke grunde giver skolerne til, at de vil bruge stempelkort (nævn to ting)?

---

3. Vi får at vide, at man har tænkt sig at indføre stempelkort
 på alle skoler med det samme kun på nogle få skoler i begyndelsen
på alle skoler, men ikke på én gang bare på to til tre skoler.

4. Hvad fandt man ud af på Sønderborg handelsskole angående navneopråb?

---

5. Systemet bygger på
 lærernes ansvar mere arbejde for lærere og skoleledere tillid til eleverne mere arbejde for eleverne.

6. Hvordan har man tænkt sig at udvide stempelsystemet på Sønderborg handelsskole?

---

7. Find i tekstens første tre afsnit danske ord for de tilsvarende islandske:

iðnaðarmenn: _____ virkni: _____
fyrirskipa: _____ nú þegar: _____
tímabil: _____ traust: _____

8. Hvilken holdning har man fra elevside til det nye system?

Lesinn texti:

Lesiö textann og fylgið fyrirmælum yrefnisins.

NORDEN I KRIG

Der var også en anden besættelse.

Besættelsestiden? Jo, det var jo dengang tyskerne var her, ikke? Tyskerne besatte Danmark i 1940. Eller rettere: Tyskerne besatte noget af Danmark, hvis vi kalder alle de lande, som kong Christian den 10. var konge over, for Danmark: Grønland, Færøerne og Danmark. Desuden var kong Christian også Islands konge, dengang i 1940.

Men den 9. april 1940 besatte tyske soldater København. Regeringen kunne ikke længere styre frit. Færøerne, Island og Grønland måtte klare sig selv.

Men snart dukkede fremmede soldater også op der.

En morgen fik politiet i Reykjavik at vide, at der var 4 fremmede krigsskibe i havnen. Det var forbudt; der måtte ikke være så mange på én gang. Derfor cyklede en betjent ned for at sige til de fremmede skibes førere, at de skulle sejle ud igen.

I den rapport, som betjenten skrev bagefter, kan man endnu se, at han var sur over, at der pludselig stod en afdeling soldater på kajen, og at de ikke uden videre lod sig jage væk.

Det var englændere.

I krigen om, hvem der skulle være herre på Atlanterhavet, turde englænderne ikke risikere, at tyskerne gik i land på Island. Så kunne skibene mellem Amerika og

England da slet ikke nå frem. Island blev kaldt „verdens største hangarskib“ da amerikanerne siden fik bygget en flyvebase i landet.

På samme måde med Færøerne. Dem måtte englænderne også sætte sig på.

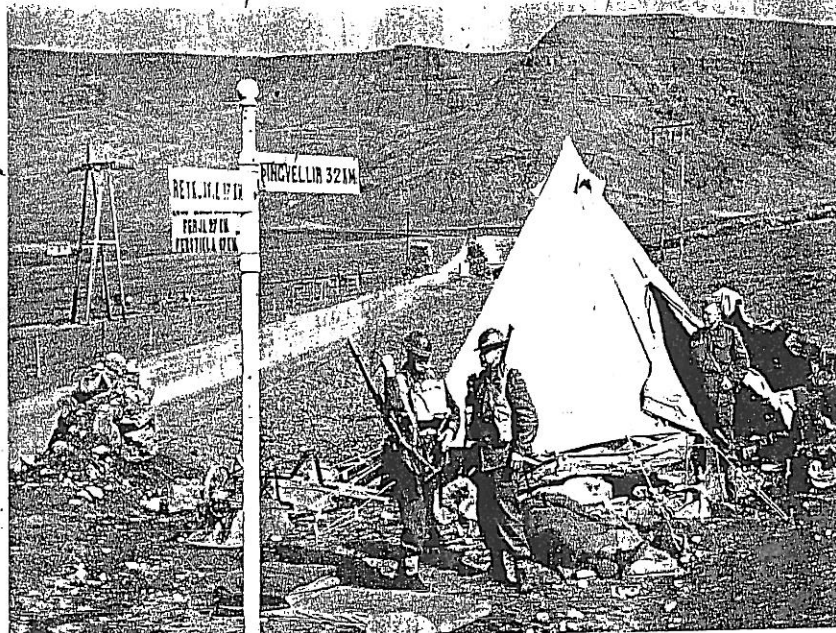
Det var nu ikke bare, fordi tyskerne ikke måtte have flådehavne og flyvepladser dér. Englænderne havde hårdt brug for alle de fisk, færinger og islændinge kunne fange til dem.

Englænderne forlangte, at de færøske skibe skulle være

til at kende. Hvis de sejlede med Dannebrog, som de plejede, så kunne man ikke se forskel på dem og så fiskerbåde fra Hirtshals eller Esbjerg. Derfor fandt færingerne et forslag til et særligt færøsk flag frem. Det var englænderne godt tilfredse med. Det lignede det engelske flådeflag, så det var nemt at kende.

I løbet af 1940 blev englænderne så at sige alene om at slås mod tyskerne og italienerne. Så fik de amerikanerne til at holde Island for sig.

Den danske ambassadør i USA blev enig med den amerikanske regering om, at amerikanerne kunne låne Grønland. Regeringen i København skældte ud, men kunne ikke gøre noget.

Modstandskamp?

I de lande, som tyskerne besatte, opstod der efterhånden modstand. I Danmark varede det ganske vist længe, men så kom frihedskampen med styrke. Ikke i ét eneste land, som blev besat af engelske eller amerikanske tropper, blev der gjort modstand. Det var helt fredeligt. Nogle få islandske nazister blev sat i fængsel, men derudover skete der ingenting.

De allierede blev englænderne og amerikanerne kaldt. Sovjetunionen hørte også med til de allierede. De allierede støttede islændingene og færingerne i deres ønsker om at styre deres egne sager.

I 1944 blev Island republik; Christian den 10. var ikke

længere Islands konge, heller ikke af navn.

Et af de færøske partier ville gerne have haft udråbt en færøsk republik. Men flertallet på Færøerne ville ikke høre tale om det.

Befrielsen?

Var det så en befrielse, da de engelske og amerikanske soldater sejlede hjem i sommeren 1945? Der havde jo ikke været modstand mod dem; forholdet mellem befolkningen og de fremmede soldater havde stort set været godt. Derfor blev der heller ikke tale om at slæbe nogen i retten, fordi de havde hjulpet „besættelsesmagten“, sådan som det skete i Danmark og Norge.

For Island gjorde det ikke den store forskel. Landet kunne tage plads som Nordens 5. stat; det var egentlig det vigtigste.

For Færøerne betød det noget. De fem år uden for-

bindelse med København havde bevist for færingerne, at de kunne selv. Krigen havde ramt øerne hårdt. Tyskerne havde ikke lagt fingrene imellem, når det gjaldt om at angribe færøske skibe. Mange unge mænd havde mistet livet, når de fiskede eller sejlede varer til England.

Men nu kom danske embedsmænd igen til Tórshavn. Igen ville den danske regering være med til at bestemme på Færøerne. Færingerne var sikre på, at der skulle en ny ordning til. De forlangte hjemmestyre. Og det fik de i 1948. Hvordan det gik til, er en anden historie.

På samme måde er det en anden historie, at amerikanerne vendte tilbage til „verdens største hangarskib“, da modsætningen mellem de tidligere allierede, USA og Sovjetunionen, blev til *den kolde krig*. På det tidspunkt var Island blevet medlem af NATO – ligesom Norge og Danmark.

Søren Sørensen

Svarið spurningunum á íslensku

1 Hvilken verdensbegivenhed er det man forbinder besættelsestiden med?

---

2 Hvilket land tilhørte de fire krigsskibe i Reykjavik?

---

3 Hvad er politimandens hensigt da han cyklede ned til kajen?

---

4 Hvorfor blev Island besat?

---

5 Hvordan viste folks reaktion sig i de lande englænderne besatte?

---

6 Hvem var de allierede?

---

7 Hvad blev der i Danmark gjort ved folk som samarbejdede med nazisterne?

---

8 Hvilke følger fik krigen for forholdet mellem Island og Danmark?

---

9 Hvordan ændrede krigen færingerernes indstilling overfor det danske herredømme?

Setjið inn rétta mynd af lýsingarorðunum

fra Melleløsten. Da jeg kom til stationen og ud
 på perronen var det (forbandet) _____
 tog forsinket, og jeg som havde min (ny, lys)
 _____, _____ sommerfrakke på
 og nu var den blevet helt (våd) _____.
 Men endelig kom toget. Ingen (tom) _____
 pladser. Men til sidst nåede jeg ind til kontoret,
 hængte min (drivvåd) _____ frakke på

Setjið inn rétta mynd af sögninni:

- (at komme) Han _____ hjem fra ferie i går.
 (at vide) _____ du hvem det er der banker på
 døren?
 (at gøre) Det _____ ondt da jeg faldt.
 (at hjælpe) Hun har altid _____ sine venner.
 (at vise) I går _____ jeg dem billederne.
 (at sove) Han sad og _____ i stolen.
 (at lægge) Hvor _____ du bogen da du havde læst
 den?

Bætið inn í sin/sit/sine/deres

Han så _____ søn på gaden. Han så _____
 sønner på gaden. De så _____ sønner på gaden.
 De så _____ søn på gaden. Hun gav mig
 _____ bøger. De gav mig _____ bøger.

Setjið réttar forsetningar í eyðurnar:

Jeg drak kaffe _____ morges. Jeg drikker kaffe nu. Jeg vil også have en kop _____ eftermiddag, og _____ aftenen drikker jeg altid kaffe efter middagen.

Jeg var på arbejde _____ går. Jeg er på arbejde _____ dag.

Setjið nafnorðin í fleirtölu.

For to år siden tog mine søster _____ på besøg til vores ven _____. De ejede to bøndegård _____ og havde to datter _____. De havde mange dyr _____ bl.a. hest _____ og så dyrker de også tomat _____ og agurk _____. De havde også kartoffel _____ og jordbær _____.

Setjið rétt spurnarorð í setningarnar

1. _____ har du det i dag?
2. _____ meget koster billetten?
3. _____ kommer du altid for sent om mandagen?
4. _____ kom til middag i går aftes?
5. _____ datter er hende den lyshårede?

